

Vinnureglur um fréttir og dagskrárefni tengt þeim í Ríkisútvarpinu (RÚV)

Fréttamenn og dagskrárgerðarmenn skulu kynna sér vel og virða lög um Ríkisútvarpið nr. 23/2013, siðareglur Ríkisútvarpsins og lög um fjölmiðla nr. 38/2011. Vinnureglur þessar eru viðbót. Fréttamenn skulu einnig taka mið af viðurkenndum siðareglum blaða- og fréttamanna.

1. Hlutverk fréttastofunnar

Fréttaöflun og miðlun skal ávallt fara fram í góðri trú og vera reist á traustum grunni staðreynda.

Fréttastofan og dagskrárdeildir RÚV eru sjálfstæðar í störfum sínum. Eiganda RÚV, stjórn og stjórnarmönnum þess er óheimilt að hlutast til um frétttaflutning eða aðra dagskrá.

RÚV er hluti af almannavarnakerfi landsmanna. RÚV skal koma á framfæri tilkynningum frá almannavörnum, löggæslu, Veðurstofu Íslands, slysavarnafélögum eða hjálparsveitum ef brýna nauðsyn ber til og almannaheill krefst.

2. Framkoma og samskipti

Fréttamenn og dagskrárgerðarmenn í frétttaöflun skulu kynna sig og gera grein fyrir því að þeir séu að vinna fyrir RÚV. Frá þessu má víkja við sérstakar aðstæður en aðeins að höfðu samráði við fréttastjóra eða dagskrárstjóra, eftir atvikum.

Þegar fréttamenn, dagskrárgerðarmenn eða aðrir starfsmenn RÚV eru á vettvangi í frétttaöflun skulu þeir og gæta þess að koma fram við alla af kurteisri og tillitsemi og hafa í huga að litið er á þá sem fulltrúa RÚV. Þeir skulu halda stillingu sinni þó að framkoma viðmælenda kunni að gefa tilefni til annars.

Sé þess óskað ber fréttamönnum og dagskrárgerðarmönnum að skýra viðmælendum og heimildarmönnum frá því með hvaða hætti viðtöl eða upplýsingar verða notaðar.

Óski viðmælandi eftir því getur fréttamaður lesið upp hvað haft er eftir viðkomandi, hvort heldur er beina eða óbeina ræðu. Viðmælendur eiga ekki rétt á að fá afrit af handriti fréttar til yfirlestrar og athugasemda.

Óski viðmælandi eftir því að endurtaka viðtal vegna mismæla eða missagnar skal orðið við þeirri beiðni, ef mögulegt er. Fréttamanni eða dagskrárgerðarmanni er þó heimilt að nota atriði úr fyrri töku, komi mikilvæg efnisatriði ekki fram í þeirri síðari.

Ekki má afla upplýsinga eða fá fólk í viðtöl á fölskum forsendum nema að vel athuguðu máli og í samráði við fréttastjóra eða dagskrárstjóra, eftir atvikum.

Áður en eiginlegt símaviðtal er tekið upp skal viðmælanda gerð grein fyrir því. Fréttastjóri eða dagskrárstjóri, eftir atvikum, getur veitt undanþágu frá þessu.

Símtöl, viðtöl og önnur samskipti eru til birtingar (e. *on record*) nema annað sé tekið fram í upphafi.

Fólk hefur fullan rétt til að neita viðtölum eða þátttöku. Fréttastofan og dagskrárgerðarmenn hafa einnig fullan rétt til að skýra frá og birta slíka neitun. Náist ekki í viðmælanda, kjósi hann að svara ekki fyrirspurnum eða að bíða með svör á það ekki að verða til þess að frétt eða umfjöllun falli niður.

RÚV virðir tímamörk (e. *embargo*) á fréttum/upplýsingum. Hafi aðrir fjölmiðlar hins vegar birt fréttir/upplýsingar fyrir sett tímamörk, metur fréttastjóri eða dagskrárstjóri, eftir atvikum, hvort rétt sé að halda áður sett tímamörk.

Viðmælendur geta ekki sett skilyrði um hvaða fréttamaður eða dagskrárgerðarmaður vinnur frétt eða umfjöllun.

Viðmælendur eru kynntir með nafni ásamt starfsheiti eða annarri tengingu við umræðuefni ef ástæða er til.

Þegar starfsmenn RÚV taka við athugasemdum frá almenningi skulu þeir kynna sig og biðja viðmælendur um slíkt hið sama. Starfsmönnum ber ekki skylda til að taka við aðfinnslum frá fólki sem ekki vill kynna sig.

3. Frásagnir af slysum og viðkvæmum málum

Sérstaka aðgát skal hafa við fréttaumfjöllun um erfið og viðkvæm mál. Fréttamönnum og dagskrárgerðarmönnum ber að sýna nærgætni og skilning á aðstæðum. Ráðgjast skal við vakthafandi fréttavaktstjóra eða fréttastjóra um frágang og framsetningu.

4. Dóms- og lögreglumál

RÚV fjallar um dóms- og lögreglumál eins og aðra fréttænema atburði í þjóðfélaginu. Fréttamat ræður því hvort tiltekin mál eru tekin fyrir eða ekki.

Fréttamenn og dagskrárgerðarmenn skulu hafa í huga þá meginreglu íslensks réttarfars að sakborningur telst saklaus uns sekt hans er sönnuð.

Sérstakrar vandvirkni skal gætt þegar sagt er frá kærnum eða ásökunum um refsiverða háttsemi, og leitað samráðs við fréttastjóra eða vaktstjóra ef ástæða er til.

Fréttamenn skulu leitast við að fá afrit af ákærum. Ekki skal taka viðtal við einstakling sem er ákærður fyrir refsiverða háttsemi eða hefur verið sakaður um slíkt nema að vel athuguðu máli og með leyfi dagskrárstjóra eða fréttastjóra, eftir atvikum.

Ekki skal taka viðtal við dæmdan mann um það mál sem hann var dæmdur fyrir nema hinn dæmdi sé opinber persóna eða sérstök rök séu fyrir því að taka viðtalið.

5. Mynd- og nafnbirtingar

Myndir af slysavettvangi skulu meðhöndlaðar af varkárni og tillitsemi.

Nöfn þeirra sem látast í banaslysum skal aðeins birta í samráði við aðstandendur, lögreglu, prest eða önnur þar til bær yfirvöld.

Nöfn og myndir í sakamálum skulu aðeins birtar að vel athuguðu máli og í samráði við vaktstjóra og/eða fréttastjóra.

Gæta skal að því að persónugreinanlegar upplýsingar svo sem kennitölur, heimilisföng og bílnúmer komi ekki fram í umfjöllun um mál. Fréttastjóri getur þó veitt undanþágu frá þessu.

6. Hlutlægni og leiðréttingar

Fréttamenn og dagskrárgerðarmenn skulu gæta hlutlægni og sanngirni í störfum sínum.

Fréttamenn og dagskrárgerðarmenn taka ekki efnislega afstöðu til mála sem þeir fjalla um.

Gæta skal að því að afla upplýsinga frá fleiri hliðum en einni í umfjöllun mála. Í málum þar sem erfitt er að fá ólík sjónarmið fram, svo sem vegna þagnarskyldu, skal sýna sérstaka gætni við vinnslu fréttar.

Leitast skal við að leyfa ólíkum sjónarmiðum að koma fram á sambærilegum vettvangi, í sömu frétt, sama fréttatíma eða á vef RÚV.

Sé um að ræða alvarlegar ásakanir svo sem um refsiverða háttsemi verður að gefa viðkomandi möguleika til andsvara í sömu umfjöllun eða geta þess að frásagnar af hans sjónarmiðum sé að vænta, náist ekki í viðkomandi eða kjósi hann að tjá sig ekki.

Geri RÚV mistök og skýri rangt frá ber að leiðrétta það svo fljótt sem auðið er og biðjast velvirðingar á mistökunum. Ekki skal reyna að fela, breiða yfir eða draga úr mistökum eða rangfærslum.

7. Hagsmunatengsl og hagsmunaárekstrar

Fréttamönnum og dagskrárgerðarmönnum er óheimilt að þiggja greiðslur eða gjafir frá utanaðkomandi aðilum, í hvaða formi sem er, fyrir störf sem þeir vinna hjá RÚV.

Fréttamönnum og dagskrárgerðarmönnum er ekki heimilt að nýta starf sitt eða stöðu sér til tekna eða ávinnings.

Fréttamönnum og fastráðnum dagskrárgerðarmönnum er almennt óheimilt að vinna aukavinnu eða stök verkefni fyrir aðra fjölmiðla. Fréttastjóri eða dagskrárstjóri, eftir atvikum, getur veitt undanþágu samræmist það störfum fyrir RÚV. Öðrum störfum ber

starfsmönnum að gera grein fyrir og fá leyfi fréttastjóra eða dagskrárstjóra, eftir atvikum, áður en þeir taka þau að sér.

Fréttamönnum og fastráðnum dagskrárgerðarmönnum er óheimilt að koma fram í auglýsingum. Eina undantekningin er auglýsingar fyrir RÚV.

Beinar auglýsingar mega ekki birtast í fréttum og fréttatímum og varast skal óbeinar auglýsingar.

Fréttamenn og dagskrárgerðarmenn skulu forðast að fjalla um mál, sem þeir eru tengdir á einhvern hátt, pólitískt, persónulega eða fjárhagslega, þannig að um hagsmunaárekstra gæti verið að ræða.

Séu fréttamenn og dagskrárgerðarmenn í vafa um hæfi sitt skulu þeir hafa samráð við fréttastjóra eða dagskrárstjóra, eftir atvikum.

Fréttamenn skulu ekki taka þátt í starfi stjórnmalafélaga eða -samtaka. Virk þátttaka í annars konar hagsmunasamtökum er aðeins heimil með leyfi fréttastjóra.

Fréttamönnum er ekki heimilt að starfa við gerð þátta eða dagskrár fyrir aðrar deildir RÚV eða aðra aðila sé það kostað af öðrum en RÚV, nema með leyfi fréttastjóra.

Bréfsefni, tölvupóst eða netföng RÚV skal nota fyrir erindi sem tengjast störfum fyrir RÚV. Fréttamenn skulu hafa í huga að netföngin þeirra eru í eigu RÚV.

8. Upplýsingaöflun og nákvæmni

Fréttamenn og dagskrárgerðarmenn skulu í störfum sínum styðjast við heimildir sem þeir telja traustar.

Fréttastofan vitnar í aðra miðla þegar fréttir eru sannanlega frumunnar þar.

Ekki skal nota frásagnir annarra fjölmiðla um viðkvæm eða alvarleg mál nema búið sé að sannreyna að efnisatriði í þeirri frásögn séu rétt. Sé það ekki mögulegt og aðrir fjölmiðlar eru einu heimildir fyrir fréttum RÚV, skal þess getið með skýrum hætti.

9. Heimildir og heimildarmenn

Heimilda skal getið nema fréttamaður meti í samráði við fréttastjóra eða vaktstjóra að sérstakar ástæður séu til þess að gera það ekki.

Óski heimildarmaður eftir að nafni hans sé haldið leyndu skal fréttamaður skilyrðislaust gæta fullrar nafnleyndar. Fréttamanni ber þó að gera fréttastjóra grein fyrir heimildarmönnum sínum fari hann fram á það. Fréttastjóri fer með þær upplýsingar sem trúnaðarmál.

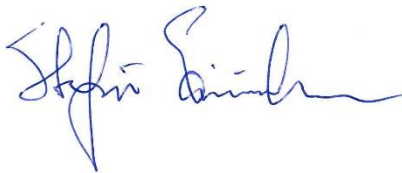
Setji viðmælendur eða heimildarmenn skilyrði fyrir þátttöku sinni verður að gera þeim

eins fljótt og auðið er grein fyrir að fréttastofan getur ekki fallist á slíkt.

10. Gildistaka

Reglur þessar taka gildi við útgáfu. Jafnframt falla úr gildi *Vinnureglur fréttastofu RÚV*, frá 1. september 2016 og *Reglur um fréttir og dagskrárefni tengt þeim í Ríkisútvarpinu*, frá 1. júní 2016.

Ríkisútvarpinu, 7. desember 2020

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Stefán Eiríksson', written in a cursive style.

Stefán Eiríksson útvarpsstjóri.